

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-2>

УДК 336.74:338.23:336.74

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

THEORETICAL BASIS OF MONETARY POLICY IN THE CONDITIONS OF GLOBAL INSTABILITY

Колядка Михайло Іванович

аспірант,

Мукачівський державний університет

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-5684-8887>**Феєр Оксана Валеріївна**кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту,
управління економічними процесами та туризму,

Мукачівський державний університет

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8808-3258>**Koliadka Mykhailo, Feier Oksana**

Mukachevo State University

У статті розглядаються теоретичні засади монетарної політики в умовах глобальної економічної нестабільності. Метою дослідження є системний аналіз еволюції наукових підходів до визначення сутності, цілей і засобів монетарного регулювання макроекономічних процесів. Для досягнення поставленої мети використано порівняльний, історичний, логіко-аналітичний методи дослідження, а також системний підхід до аналізу проблематики. Встановлено, що ефективність сучасної монетарної політики визначається гнучкістю застосування традиційних і нетрадиційних інструментів грошово-кредитного регулювання, рівнем інституційної спроможності центральних банків і здатністю до міжнародної координації дій у світі. Практична цінність наукового дослідження полягає у формулюванні конкретних рекомендацій щодо підвищення стійкості національної грошово-кредитної системи до зовнішніх та внутрішніх викликів сучасності.

Ключові слова: монетарна політика, глобальна нестабільність, фінансова стабільність, інструменти монетарної політики, центральний банк, адаптація, трансформація.

The article provides a comprehensive and detailed analysis of the theoretical foundations of monetary policy in the context of global economic instability and structural transformations. The primary purpose is to systematically examine the evolution of scientific approaches to determining the essence, objectives, and instruments of monetary regulation under conditions of increased uncertainty and external macroeconomic shocks. The relevance of the research topic is explained by the ongoing transformation of the global economic environment, rapid technological changes, recurring financial crises, and heightened geopolitical risks that fundamentally challenge traditional frameworks of monetary policy and require innovative solutions from central banking institutions. The methodological basis of the study is grounded in comparative, historical, and logical-analytical research methods, which make it possible to identify the key factors and emerging trends influencing the overall effectiveness of monetary regulation mechanisms. The research results demonstrate that the success of modern monetary policy is largely determined by the strategic flexibility of using conventional and unconventional policy instruments, the development of institutional capacity, the ability to adapt to external and internal economic shocks, and the establishment of effective international coordination mechanisms. The study reveals that, in response to global instability, central banks need to combine classical approaches with innovative methods, strengthen macroprudential tools, enhance communication strategies, and foster resilience in the financial system. The practical value of the article consists in the development of concrete recommendations for improving the sustainability of the monetary and credit system, optimizing the adaptation mechanisms of monetary policy implementation, and providing comprehensive guidance for policymakers to design effective strategies that can mitigate the impact of global risks and ensure economic stability in times uncertainty.

Keywords: monetary policy, global instability, financial stability, monetary policy instruments, central bank, adaptation, transformation.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку світової економіки монетарна політика відіграє одну з найважливіших ролей у забезпеченні фінансової стабільності, підтримці економічного зростання та формуванні прогнозованого макроекономічного середовища. Особливої актуальності це питання набуває у періоди глобальної нестабільності, коли прояви фінансових криз, зростання волатильності на ринках капіталу, геополітичні конфлікти, епідеміологічні виклики (зокрема пандемія COVID-19) та структурні дисбаланси у світовій економіці посилюють вимоги до ефективності заходів центральних банків [1; 2; 3].

В умовах зростаючої взаємозалежності національних економік та глибокої інтеграції фінансових ринків дедалі складніше забезпечити дієвість традиційних інструментів монетарної політики, уникнути швидкого поширення кризових явищ, стабілізувати валютний курс та інфляційні очікування [2; 4]. Окрім того, вплив глобальних факторів супроводжується посиленням ролі нових технологій, диджиталізації, інновацій у фінансовому секторі, що змінює класичні підходи до регулювання грошового обігу та кредиту [10; 11].

На цьому фоні особливої значущості набуває проблема переосмислення теоретичних засад монетарної політики, адаптації її інструментарію до нових реалій, а також пошуку балансів між забезпеченням цінової стабільності, сприянням економічному зростанню та захистом фінансової системи від зовнішніх і внутрішніх шоків [3; 8]. Від ефективності монетарної політики залежить не лише динаміка національної економіки, а й стійкість до глобальних ризиків, здатність забезпечити конкурентоспроможність на світовому ринку, підвищити добробут населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблеми монетарної політики та її ролі у забезпеченні макроекономічної стабільності досліджуються в роботах багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців, які обґрунтували фундаментальні положення та розкрили особливості її розвитку на різних етапах світової економічної історії [1; 2; 4; 5; 6], зокрема таких як Bernanke B. S., Mishkin F. S., Stiglitz J. E., Keynes J. M., Friedman M. Формування класичних основ монетарної політики пов'язане з працями М. Фрідмана, Дж. М. Кейнса, І. Фішера, Ф. Мішкіна, які визначили базові засади регулювання грошової маси, рівня цін, процентних ставок та політики центрального банку [6; 8; 9]. Теоретичні аспекти функціону-

вання монетарної політики в умовах глобалізації, фінансових криз і глибоких структурних змін розглядали В. Bernanke, Р. Mundell, М. Woodford, Р. Krugman, які наголошували на важливості адаптації класичних моделей до нових викликів ринку [3; 4].

Серед вітчизняних учених суттєвий внесок у розвиток теорії монетарної політики здійснили О. Дзюблюк, В. Міщенко, С. Аржевітін, А. Гриценко, В. Коваленко, О. Петрик, які у своїх працях досліджували особливості реалізації монетарної політики в Україні, ефективність використання її інструментів у періоди трансформаційної економіки та кризи [5; 6; 7; 8]. Важливими є також дослідження Т. Смовженко, В. Козюка, В. Шевчука щодо впливу глобальної нестабільності на ефективність монетарного регулювання, а також особливостей адаптації політики центрального банку до нових викликів світової економіки [4; 5].

На особливу увагу заслуговують праці, у яких аналізуються практичні аспекти застосування традиційних та нетрадиційних інструментів монетарної політики в умовах фінансової нестабільності (зокрема роботи Koziuk V. V., Smovzhenko T. S., Stiglitz J. E., Bernanke B. S.), ролі макропруденційного регулювання, а також питання міжнародної координації дій центральних банків [7; 11; 12; 13].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну увагу науковців до теоретичних та практичних аспектів монетарної політики, низка важливих питань залишається дискусійною та недостатньо дослідженою, особливо в контексті сучасної глобальної нестабільності. Передусім, це стосується трансформації теоретичних основ монетарної політики під впливом новітніх викликів – таких як посилення ролі міжнародних фінансових ринків, зростання мобільності капіталу, стрімкий розвиток фінтеху, цифрових валют, а також структурні зрушення у світовій економіці [6; 10; 11].

Недостатньо розкритими залишаються питання ефективності традиційних і нетрадиційних інструментів монетарної політики у нових умовах невизначеності, вибору оптимального набору регуляторних заходів залежно від специфіки країни, рівня фінансової інтеграції, ступеня довіри до центрального банку [8; 9; 13]. Особливу складність викликає аналіз механізмів адаптації монетарної політики до зовнішніх шоків і кризових ситуацій, коли класичні теорії втрачають свою ефективність і виникає потреба у застосуванні інноваційних підходів [4; 5; 6].

Додатково, у сучасній науковій літературі бракує комплексних досліджень, що враховують поєднання інституційних, поведінкових і макропруденційних факторів впливу на результати монетарної політики в різних країнах світу, зокрема в економіках, що розвиваються [5; 7; 13]. Також недостатньо опрацьовані питання міжнародної координації монетарних стратегій, обміну інформацією, взаємного врахування рішень центральних банків у періоди криз та волатильності.

Таким чином, існує об'єктивна потреба у поглибленому аналізі теоретичних основ, розширенні методологічного інструментарію та формулюванні нових підходів до вибору й комбінування монетарних заходів у період посилення глобальної нестабільності.

Формулювання цілей статті. У статті визначено, що в умовах глобальної нестабільності необхідно здійснити комплексне дослідження теоретичних основ монетарної політики, зокрема систематизувати сучасні наукові підходи до розуміння її сутності, цілей та інструментів регулювання.

Доцільно проаналізувати трансформацію монетарної політики під впливом глобальних викликів, оцінити ефективність традиційних і нетрадиційних інструментів, а також сформулювати механізми адаптації політики центральних банків до змін зовнішнього середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження. Питання сутності, цілей та механізмів монетарної політики традиційно перебувають у центрі наукової дискусії, а їх еволюція відображає зміну парадигм і пріоритетів світової економіки у різні періоди [6; 8]. Класична економічна школа (А. Сміт, Д. Рікардо, І. Фішер) вважала головною метою монетарної політики забезпечення стабільності грошової одиниці, а основним принципом – мінімальне втручання держави у ринкові процеси. Кількісна теорія грошей, сформульована І. Фішером, стверджує, що зміна грошової маси має прямий вплив на рівень цін, а ефективність грошово-кредитного регулювання визначається суворим контролем за пропозицією грошей [8].

Велика депресія 1929–1933 років стала поштовхом до перегляду класичних уявлень і появи кейнсіанської концепції державного регулювання. На думку Дж. М. Кейнса та його послідовників, монетарна політика може і має бути дієвим інструментом стимулювання економічного зростання, підтримки зайнятості, стабілізації ділового циклу [8]. В умовах недо-

статнього попиту й високого безробіття держава має активно втручатися в економіку, використовуючи як монетарні, так і фінансові важелі [8].

Монетаристська школа на чолі з М. Фрідманом висунула альтернативний підхід, згідно з яким саме стабільний приріст грошової маси є ключовим фактором довгострокового економічного зростання і цінової стабільності [9]. Монетаристи акцентували увагу на довготривалих ефектах грошової політики, ризиках інфляції при надмірній гнучкості, та підкреслювали обмеженість можливостей активної антициклічної політики через часові лаги [9].

У сучасній економічній літературі монетарна політика визначається як комплекс заходів центрального банку у сфері грошового обігу та кредиту, що спрямовані на досягнення цінової стабільності, повної зайнятості, сталого економічного зростання, підтримки збалансованого платіжного балансу та фінансової стабільності [1; 6]. Сучасні підходи синтезують ідеї різних шкіл, визнаючи необхідність адаптації інструментів до конкретної економічної ситуації, гнучкості в поєднанні із довгостроковою прогнозованістю політики [3; 5].

Вітчизняні дослідники, зокрема В. Міщенко, О. Дзюблюк, В. Козюк, у своїх працях підкреслюють, що ефективність монетарної політики в Україні та інших країнах із трансформаційною економікою значною мірою залежить від інституційних чинників, рівня розвитку фінансового ринку, ступеня довіри до центрального банку та якості макроекономічного управління [5; 6]. Також вони акцентують на важливості врахування міжнародних тенденцій і активній інтеграції сучасних підходів до монетарного регулювання [3; 5].

Узагальнюючи теоретичний доробок, можна стверджувати: монетарна політика сьогодні – це не просто набір інструментів, а багатогранна система заходів, реалізація якої неможлива без урахування глобальних ризиків, особливостей інституційного середовища, розвитку фінансової інфраструктури та необхідності міждержавної координації дій [6; 7].

Інструментарій монетарної політики центральних банків розвивався разом із трансформаціями світової економіки й змінами на фінансових ринках. У класичних підходах основними інструментами виступали операції на відкритому ринку, регулювання облікової ставки, управління нормою обов'язкових резервів та вплив на валютний курс [6; 10]. Ці інструменти, відомі як традиційні або

непрямі, дозволяли центральному банку впливати на ліквідність банківської системи, рівень процентних ставок і грошову масу в обігу.

Операції на відкритому ринку (купівля-продаж цінних паперів центральним банком) залишаються найбільш гнучким механізмом зміни грошової пропозиції та ліквідності [10]. Саме завдяки цим операціям центральний банк може оперативнo реагувати на зміни попиту та пропозиції грошей, впливати на динаміку короткострокових і довгострокових процентних ставок.

Облікова ставка (ставка рефінансування) є ключовим орієнтиром для всіх процентних ставок у фінансовій системі та визначає вартість кредитних ресурсів для банків і економічних агентів. Зниження облікової ставки стимулює кредитування та економічну активність, а підвищення – допомагає стримати інфляцію й обмежити надлишковий приріст грошової маси [6].

Норма обов'язкових резервів визначає ту частку депозитів, яку банки зобов'язані зберігати на рахунках у центральному банку. Маніпулюючи цією нормою, регулятор може посилювати чи послаблювати кредитну активність банків, регулюючи грошовий мультиплікатор і потенціал створення грошей у банківській системі [13].

Регулювання валютного курсу - ще один важливий інструмент, особливо для країн з відкритою економікою. Центральний банк може здійснювати валютні інтервенції для стабілізації національної валюти, запобігання надмірній волатильності чи підтримки конкурентоспроможності експорту [10].

Проте фінансові кризи початку XXI століття, зокрема глобальна криза 2008–2009 рр., продемонстрували обмеженість традиційних підходів і зумовили активний пошук та впровадження нових, нетрадиційних інструментів монетарної політики [6; 7]. До таких інструментів належать: кількісне пом'якшення (quantitative easing, QE) – масова купівля цінних паперів центральним банком з метою збільшення грошової бази та зниження довгострокових ставок, стимулювання кредитування та попиту [7]; кредитне пом'якшення (credit easing) – викуп специфічних активів для підтримки ліквідності у вразливих сегментах фінансового ринку [7]; від'ємні процентні ставки – встановлення від'ємних ставок для депозитів банків у центральному банку з метою стимулювання кредитної активності [6]; форвардне керівництво (forward guidance)

- завчасне інформування ринку про наміри і майбутню політику, формування очікувань економічних агентів [7].

Нетрадиційні інструменти стали надзвичайно актуальними під час пандемії COVID-19, коли більшість провідних центральних банків запровадили масштабні програми підтримки ліквідності, рефінансування банків та купівлі корпоративних і державних облігацій для уникнення системної кризи [7].

Останнім часом особливої ваги набувають макропруденційні інструменти – вимоги до капіталу банків, контрциклічні буфери, обмеження на окремі види ризикованого кредитування, а також нові підходи, пов'язані із "зеленим" фінансуванням і врахуванням кліматичних ризиків [12; 13].

Таким чином, сучасний інструментарій монетарної політики є багатограним і постійно трансформується у відповідь на глобальні ризики, появу нових викликів і технологічний прогрес. Вибір і комбінація інструментів визначаються специфікою економіки, цільовими пріоритетами центрального банку, рівнем фінансової інтеграції та довірою до регулятора [3; 4; 6].

Глобальна нестабільність у сучасній економіці проявляється у вигляді частих фінансових криз, підвищеної волатильності на міжнародних ринках, прискорення руху капіталів, зростання державного боргу, технологічних зрушень, пандемій і геополітичних конфліктів [2; 3; 10]. Усе це суттєво змінює умови реалізації монетарної політики та ставить під питання універсальність традиційних підходів до регулювання грошово-кредитної сфери.

Глобалізація фінансових ринків сприяє підвищенню мобільності капіталів і швидкому поширенню шоків з однієї країни на інші. Це створює додаткові ризики для стабільності національної валюти, ускладнює прогнозування економічних процесів і посилює тиск на центральні банки при прийнятті рішень щодо ставок, валютного курсу та інтервенцій [6; 10]. Навіть локальні події (наприклад, дефолт, політична криза чи форс-мажорні ситуації) здатні викликати ланцюгову реакцію на світових фінансових ринках.

Особливої гостроти проблема набуває у країнах із відкритою економікою, залежних від зовнішніх ринків і міжнародного інвестування. В таких умовах ефективність класичних інструментів (зміна облікової ставки, валютні інтервенції) може знижуватися, оскільки рух капіталів та очікування ринку визначаються не лише внутрішньою політикою, а й глобаль-

ними тенденціями [5; 8]. Для України ця проблема є надзвичайно актуальною, оскільки експортна орієнтація, залежність від зовнішнього фінансування та коливання цін на сировину підсилюють чутливість до зовнішніх шоків [6; 10].

Світова фінансова криза 2008–2009 рр. і наступні хвилі турбулентності продемонстрували необхідність застосування комплексного підходу до забезпечення фінансової стабільності, включаючи не лише монетарні, а й макропруденційні, фінансові та інституційні заходи [2; 7]. Саме в ці періоди набули поширення нетрадиційні інструменти - кількісне пом'якшення, кредитне пом'якшення, від'ємні ставки, форвардне керівництво, а також активна координація дій між центральними банками різних країн [7; 12].

Зростає значення аналітичного супроводу монетарної політики – запровадження стрес-тестування, моделювання сценаріїв, аналізу каналів трансмісії. Окрім того, нові виклики диктують необхідність швидкої цифрової трансформації банківської системи, впровадження інноваційних платіжних інструментів, розвиток фінтех-екосистеми [10; 11].

У сучасних умовах особливо важливими стають:

- швидка адаптація монетарної політики до змін зовнішнього середовища;
- розвиток антикризового інструментарію та механізмів комунікації з ринком;
- підвищення ролі міжнародної координації (через МВФ, BIS, G20) для запобігання “ефекту доміно” під час глобальних криз [1; 12; 13].

Досвід останніх років свідчить: ефективність монетарної політики в умовах глобальної нестабільності значною мірою залежить від гнучкості інструментів, професіоналізму регулятора, рівня довіри до центрального банку та здатності швидко реагувати на нестандартні виклики [3; 5; 6; 10]. Зокрема, пандемія COVID-19 стала каталізатором появи нових форматів підтримки економіки: екстреного рефінансування, мораторіїв на виплати, програм цільового кредитування окремих секторів, впровадження цифрових інструментів для контролю грошових потоків [7; 11].

Адаптація монетарної політики до умов глобальної нестабільності вимагає не лише розширення інструментарію, а й впровадження нових підходів до аналізу ризиків, стратегічного планування та комунікації з економічними агентами. Основним завданням центрального банку стає забезпечення гнуч-

кості реагування та підтримання довіри до політики незалежно від глибини й тривалості зовнішніх шоків [1; 6; 8].

Сучасна практика провідних центральних банків доводить, що ефективна адаптація можлива за рахунок:

- поєднання традиційних і нетрадиційних інструментів (QE, кредитне пом'якшення, форвардне керівництво, від'ємні ставки) залежно від характеру викликів;
- регулярного проведення макроекономічного та стрес-тестування для виявлення найбільш вразливих секторів фінансової системи та розробки сценаріїв реагування на кризові ситуації [7; 11];
- посилення прозорості політики та вдосконалення стратегій комунікації з учасниками ринку, які дозволяють формувати раціональні очікування і підвищують ефективність трансмісії монетарної політики [12; 13];
- підвищення ролі макропруденційного регулювання, розвитку інституційної спроможності центрального банку, а також зміцнення співпраці з іншими державними органами (міністерствами фінансів, наглядовими структурами, банківськими асоціаціями) [5; 7; 13];
- врахування екологічних та соціальних викликів через інтеграцію “зелених” стандартів та кліматичних ризиків у політику банківського нагляду, а також підтримку інновацій у сфері фінансових технологій і платіжних інструментів [11; 12].

В умовах невизначеності важливим чинником є гнучкість монетарної політики, її здатність швидко змінювати пріоритети залежно від фази економічного циклу, стану світових ринків, очікувань і настроїв інвесторів. Досвід свідчить, що централізований контроль і директивний підхід часто виявляються мало-ефективними у світі високої волатильності. Натомість акцент робиться на сценарному плануванні, розвитку систем раннього попередження, інклюзивності прийняття рішень із залученням широкого кола експертів [3; 6; 7].

Водночас особливої ваги набуває питання міжнародної координації монетарних заходів, обміну інформацією щодо ризиків, забезпечення прозорості фінансових потоків та боротьби з глобальними загрозами – як-то фінансові “бульбашки”, кібератаки, відмивання коштів [7; 12]. Україна як країна з відкритою економікою має враховувати ці тренди, активно інтегруватися у світову фінансову архітектуру, брати участь у виробленні спільних стандартів та підходів.

Серед перспективних напрямів подальшого розвитку монетарної політики доцільно виділити:

- активне використання цифрових валют центрального банку (CBDC) як інструменту підвищення прозорості та ефективності контролю грошового обігу;
- розробку адаптивних моделей таргування інфляції, які враховують структуру економіки, її відкритість та інституційну якість;
- посилення уваги до інклюзивності та сталості економічного зростання, інтеграцію макроекономічних, фінансових, екологічних і соціальних цілей у стратегічне планування;
- формування гнучких та динамічних механізмів моніторингу ефективності монетарної політики з урахуванням змін у структурі світової економіки, фінансових інновацій та новітніх ризиків [10; 11; 12].

Таким чином, у сучасних умовах лише комплексний і адаптивний підхід до реалізації монетарної політики дозволить забезпечити стійкість грошово-кредитної системи, підтримати економічне зростання й знизити вразливість до зовнішніх і внутрішніх шоків.

Висновки. Дослідження теоретичних основ монетарної політики в умовах глобальної нестабільності засвідчує, що ефективність

грошово-кредитного регулювання залежить від здатності центрального банку оперативного реагувати на динаміку зовнішніх і внутрішніх викликів, використовувати широкий спектр інструментів та забезпечувати баланс між ціновою стабільністю, підтримкою економічного зростання й фінансовою стійкістю.

Аналіз існуючих підходів і практичного досвіду показує, що класичні та кейнсіанські теорії сформували фундаментальні засади монетарної політики, але сучасна економічна реальність вимагає використання адаптивних моделей, які поєднують традиційні й нетрадиційні інструменти, активну комунікацію з ринком, макропруденційні механізми й інноваційні підходи до управління ризиками.

В умовах глобальної нестабільності особливого значення набуває розвиток інституційної спроможності центральних банків, удосконалення системи стратегічного планування, впровадження цифрових інструментів, посилення міжнародної координації та взаємодії між органами фінансового регулювання. Важливим залишається формування довіри до політики центрального банку, що забезпечується прозорістю, професіоналізмом і готовністю швидко реагувати на нестандартні виклики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бернанке Б. С. Криза та політичні заходи у відповідь: промова. Лондонська школа економіки. 2009. URL: <https://www.federalreserve.gov/newsevents/speech/bernanke20090113a.htm> (дата звернення: 11.06.2025).
2. Фрідман М. Роль монетарної політики. *Американський економічний огляд* 1968. № 58(1). С. 1–17. URL: <https://www.jstor.org/stable/1831652> (дата звернення: 11.06.2025).
3. Міжнародний валютний фонд. Світовий економічний огляд: Подолання глобальних розбіжностей. 2023. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2023/10/10/world-economic-outlook-october-2023> (дата звернення: 11.06.2025).
4. Кейнс Дж. М. Загальна теорія зайнятості, відсотка та грошей. Лондон: Macmillan, 1936. URL: <https://www.marxists.org/reference/subject/economics/keynes/general-theory/> (дата звернення: 11.06.2025).
5. Козюк В. В. Монетарні основи глобальної фінансової стабільності: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2009.
6. Мішкін Ф. С. Економіка грошей, банківської справи та фінансових ринків. 11-е вид. Пірсон, 2018. URL: <https://www.pearsonhighered.com/assets/preface/0/1/3/4/0134855388.pdf> (дата звернення: 11.06.2025).
7. Національний банк України. Монетарна політика. URL: <https://bank.gov.ua/en/monetary> (дата звернення: 11.06.2025).
8. Національний банк України. Звіт про інфляцію за IV квартал 2023 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2023-Q4_en.pdf?v=13 (дата звернення: 11.06.2025).
9. Національний банк України. Цифрова валюта. URL: <https://events.bank.gov.ua/cbdc2020/en/> (дата звернення: 11.06.2025).
10. Стігліц Дж. Е. Центральне банківство в демократичному суспільстві. *De Economist*. 1998. Vol. 146(2). P. 199–226. URL: <https://link.springer.com/article/10.1023/A:1003272907007> (дата звернення: 11.06.2025).
11. Базельський комітет з банківського нагляду. Базель III: Завершення посткризових реформ. Банк міжнародних розрахунків. URL: <https://www.bis.org/bcbs/publ/d424.htm> (дата звернення: 11.06.2025).
12. Банк міжнародних розрахунків. Цифрові валюти центральних банків: основополагаючі принципи та ключові характеристики. 2020. URL: <https://www.bis.org/publ/othp33.htm> (дата звернення: 11.06.2025).

13. Міжнародний валютний фонд. Монетарна політика в умовах нової нормальності. Фінанси та розвиток. URL: https://www.imf.org/en/Publications/Staff-Discussion-Примітки/Проблеми/31.12.2016/Грошово-кредитна_політика_в_умовах_нової_нормальності-41419 (дата звернення: 11.06.2025).

REFERENCES:

1. Bernanke B. S. (2009) Kryza ta politychni zakhody u vidpovid: promova. Londonska shkola ekonomiky [Crisis and Policy Response: Speech. London School of Economics]. Available at: <https://www.federalreserve.gov/newsevents/speech/bernanke20090113a.htm> (accessed June 11, 2025).
2. Fridman M. (1968) Rol monetarnoi polityky [The Role of Monetary Policy]. *Amerykanskyi ekonomichnyi ohliad – American Economic Review*, no. 58(1), pp 1–17. Available at: <https://www.jstor.org/stable/1831652> (accessed June 11, 2025).
3. Mizhnarodnyi valiutnyi fond. Svitovyi ekonomichnyi ohliad: Podolannia hlobalnykh rozbizhnosti [International Monetary Fund. World Economic Outlook: Bridging Global Divides]. (2023). Available at: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2023/10/10/world-economic-outlook-october-2023> (accessed June 11, 2025).
4. Keins Dzh. M. (1936) *Zahalna teoriia zainiatosti, vidotka ta hroshei* [General Theory of Employment, Interest, and Money]. London: Macmillan. Available at: <https://www.marxists.org/reference/subject/economics/keynes/general-theory/> (accessed June 11, 2025). (in Ukrainian)
5. Koziuk V. V. (2009) *Monetarni osnovy hlobalnoi finansovoi stabilnosti: monohrafiia* [Monetary foundations of global financial stability: monograph]. Ternopil: TNEU. (in Ukrainian)
6. Mishkin F. S. (2018) *Ekonomika hroshei, bankivskoi spravy ta finansovykh rynkiv* [Economics of Money, Banking, and Financial Markets]. (11th ed.). Pearson. Available at: <https://www.pearsonhighered.com/assets/preface/0/1/3/4/0134855388.pdf> (accessed June 11, 2025). (in Ukrainian)
7. Natsionalnyi bank Ukrainy. Monetarna polityka [National Bank of Ukraine. Monetary policy]. Available at: <https://bank.gov.ua/en/monetary> (accessed June 11, 2025).
8. Natsionalnyi bank Ukrainy. Zvit pro inflatsiiu za IV kvartal 2023 roku [National Bank of Ukraine. Inflation Report for the IV quarter of 2023]. Available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2023-Q4_en.pdf?v=13 (accessed June 11, 2025).
9. Natsionalnyi bank Ukrainy. Tsyfrova valiuta [National Bank of Ukraine. Digital currency]. Available at: <https://events.bank.gov.ua/cbdc2020/en/> (accessed June 11, 2025).
10. Stihlits Dzh. E. (1998) Tsentralne bankivstvo v demokratychnomu suspilstvi [Центральне банківство в демократичному суспільстві]. *De Economist*, vol. 146(2), pp. 199–226. Available at: <https://link.springer.com/article/10.1023/A:1003272907007> (accessed June 11, 2025).
11. Bazelskyi komitet z bankivskoho nahliadu. Bazel III: Zavershennia postkryzovykh reform. Bank mizhnarodnykh rozrakhunkiv [Basel Committee on Banking Supervision. Basel III: Completing the Post-Crisis Reforms. Bank for International Settlements]. Available at: <https://www.bis.org/bcbs/publ/d424.htm> (accessed June 11, 2025).
12. Bank mizhnarodnykh rozrakhunkiv. Tsyfrovii valiuty tsentralnykh bankiv: osnovopolahaiuchi pryntsyipy ta kliuchovi kharakterystyky [Bank for International Settlements. Central Bank Digital Currencies: Fundamental Principles and Key Characteristics]. (2020). Available at: <https://www.bis.org/publ/othp33.htm> (accessed June 11, 2025).
13. Mizhnarodnyi valiutnyi fond. Monetarna polityka v umovakh novoi normalnosti. Finansy ta rozvytok [International Monetary Fund. Monetary Policy in the New Normal. Finance and Development]. Available at: https://www.imf.org/en/Publications/Staff-Discussion-Примітки/Проблеми/31.12.2016/Грошово-кредитна_політика_в_умовах_нової_нормальності-41419 (accessed June 11, 2025).